

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. kovo 11 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Elektros energijos vidaus rinka – Direktyva 2009/72/EB – Elektros energijos perdavimas – Sąvoka „perdavimo sistemos operatorius“ – Reglamentas (EB) Nr. 714/2009 – Jungiamoji linija – Perdavimo linija, jungianti valstybių narių nacionalines perdavimo sistemas – 16 straipsnio 6 dalis – Taikymo sritis – Pajamų iš jungiamųjų linijų pajėgumo paskirstymo naudojimas – Įmonė, eksploatuojanti tik tarpvalstybinę aukštos įtampos liniją, užtikrinančią dviejų nacionalinių perdavimo sistemų sujungimą“

Byloje C-454/18

dėl *Förvaltningsrätten i Linköping* (Linšioingo administracinis teismas, Švedija) 2018 m. liepos 5 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2018 m. liepos 12 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Baltic Cable AB

prieš

Energimarknadsinspektionen

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė A. Prechal, trečiosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai L. S. Rossi, J. Malenovský (pranešėjas) ir F. Biltgen,

generalinis advokatas E. Tanchev,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. birželio 20 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Baltic Cable AB*, atstovaujamos *advokater* M. Wärensby, L. Hallberg ir S. Andersson,
- *Energimarknadsinspektionen*, atstovaujamos G. Morén, C. Vendel Nylander, R. Thuresson ir E. Vidlund,
- Ispanijos vyriausybės, iš pradžių atstovaujamos A. Rubio González, vėliau – L. Aguilera Ruiz,
- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos S. Hartikainen,

* Proceso kalba: švedų.

– Europos Parlamento, atstovaujamo I. McDowell ir A. Neergaard,
– Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos A. Lo Monaco, J. Kneale ir A. Norberg,
– Europos Komisijos, atstovaujamos O. Beynet ir K. Simonsson,
susipažinęs su 2019 m. lapkričio 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL L 211, 2009, p. 15), 16 straipsnio 6 dalies išaiškinimo ir galiojimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Baltic Cable AB* ir *Energimarknadsinspektionen* (Nacionalinė energetikos rinkos inspekcija, Švedija; toliau – *Ei*) ginčą dėl *Baltic Cable* gautų pajamų iš tarpvalstybinės aukštos įtampos linijos, užtikrinančios Švedijos ir Vokietijos perdavimo sistemų sujungimą, pajėgumo paskirstymo panaudojimo.

Teisinis pagrindas

Direktyva 2009/72/EB

- 3 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009, p. 55), 44 ir 59 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(44) <...> Būtinios tinklo infrastruktūros, įskaitant tinklų sujungimo pajėgumus, statyba ir priežiūra turėtų prisidėti prie stabilios elektros energijos tiekimo užtikrinimo. Būtinios tinklo infrastruktūros, įskaitant tinklų sujungimo pajėgumus ir decentralizuotą elektros energijos gamybą, priežiūra ir statyba yra svarbūs veiksniai užtikrinant stabilų elektros energijos tiekimą.

<...>

(59) Tikros elektros energijos vidaus rinkos sukūrimas panaudojant sujungtą [Europos Sąjungos] tinklą turėtų būti vienas iš pagrindinių šios direktyvos tikslų, ir dėl šios priežasties tarpvalstybinio tinklų sujungimo ir regionų rinkų reglamentavimo klausimai turėtų būti viena iš pagrindinių reguliavimo institucijų, kurios prireikus glaudžiai bendradarbiauja su Agentūra, užduočių.“

- 4 Pagal Direktyvos 2009/72 1 straipsnį šia direktyva „nustatomos elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo bendrosios taisyklės ir vartotojų apsaugos nuostatos siekiant patobulinti ir integruoti konkurencingas [Sąjungos] elektros energijos rinkas. <...>“
- 5 Direktyvos 2009/72 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

3. perdavimas – elektros energijos transportavimas ypač aukštos ir aukštosios įtampos jungtine sistema siekiant ją pristatyti galutiniams vartotojams ar skirstytojams, išskyrus tiekimą;
4. perdavimo sistemos operatorius – fizinis ar juridinis asmuo, atsakingas už perdavimo sistemos eksploatavimą ir techninės priežiūros užtikrinimą, ir, jei būtina, už jos plėtrą konkrečioje teritorijoje ir tam tikrais atvejais – už jos sujungimą su kitomis sistemomis bei už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis sistemos pajėgumas pagrįstiems elektros energijos perdavimo poreikiams tenkinti;

<...>

13. jungiamoji linija – elektros energijos sistemas jungiantis įrenginys;

<...>“

- 6 Šios direktyvos 12 straipsnio a ir h punktuose nustatyta:

„Kiekvienas perdavimo sistemos operatorius:

- a) užtikrina ilgalaikį sistemos pajėgumą tenkinti pagrįstus elektros energijos perdavimo poreikius, saugių, patikimų ir efektyvių perdavimo sistemų eksploatavimą, techninę priežiūrą ir plėtrą ekonominėmis sąlygomis bei deramai atsižvelgdamas į aplinką;

<...>

- h) renka perkrovos valdymo mokesčius ir sumas, mokėtinas pagal Reglamento <...> Nr. 714/2009 13 straipsnyje nustatytą perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmą, suteikia trečiajai šaliai prieigą ir ją valdo bei pateikia išsamius paaiškinimus, kai tokia prieiga, kurią kontroliuoja nacionalinės reguliavimo institucijos, nesuteikiama; <...>“

- 7 Direktyvos 2009/72 13 straipsnio 4 dalyje numatyta:

„Kiekvienas nepriklausomas sistemos operatorius yra atsakingas už prieigos suteikimą trečiajai šaliai ir už tokios prieigos valdymą, įskaitant prieigos mokesčio, perkrovos mokesčių ir mokėjimų, mokamų pagal Reglamento <...> Nr. 714/2009 13 straipsnyje nustatytą perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmą, surinkimą, taip pat už perdavimo sistemos eksploatavimą, techninę priežiūrą ir plėtrą bei ilgalaikio sistemos pajėgumo tenkinti pagrįstą paklausą užtikrinimą planuojant investicijas. <...>“

- 8 Šios direktyvos 37 straipsnio 3 ir 9 dalyse nustatyta:

„3. Kai pagal 13 straipsnį paskiriamas nepriklausomas sistemos operatorius, be šio straipsnio 1 dalyje jai pavestų pareigų, reguliavimo institucija taip pat:

<...>

- f) prižiūri, kaip nepriklausomas sistemos operatorius naudoja pagal Reglamento <...> Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalį surinktus perkrovos valdymo mokesčius.

<...>

9. Reguliavimo institucijos stebi nacionalinių elektros energijos sistemų, įskaitant jungiamąsias linijas, perkrovos valdymą ir perkrovos valdymo taisyklių įgyvendinimą. Tuo tikslu perdavimo sistemos operatoriai arba rinkos operatoriai pateikia nacionalinėms reguliavimo institucijoms savo perkrovos valdymo taisykles, įskaitant pajėgumų paskirstymą. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali reikalauti pakeisti tas taisykles.“

Reglamentas Nr. 714/2009

9 Reglamento Nr. 714/2009 21 ir 24 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(21) Turėtų būti nustatytos už perkrovos valdymo procedūras gaunamų pajamų naudojimo taisyklės, nebent dėl susijusios jungiamosios linijos specifinio pobūdžio būtų pateisinama tų taisyklių išimtis.

<...>

(24) <...> Reguliavimo institucijoms ir kitoms atitinkamoms valstybių narių institucijoms tenka svarbus vaidmuo padedant tinkamam elektros energijos vidaus rinkos veikimui.“

10 Šio reglamento 1 straipsnio a punkte nustatyta:

„Šiuo reglamentu siekiama:

a) nustatyti sąžiningas tarpvalstybinių elektros energijos mainų taisykles, taip padidinant konkurenciją elektros energijos vidaus rinkoje, atsižvelgiant į nacionalinių ir regioninių rinkų ypatingas savybes. Tai apims tarpvalstybinių elektros energijos srautų kompensavimo mechanizmo ir suderintų tarpvalstybinio perdavimo mokesčių principų nustatymą bei turimų nacionalinių perdavimo sistemų sujungimo pajėgumų paskirstymą[.]“

11 Minėto reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šiame reglamente taikomos [Direktyvos 2009/72] 2 straipsnyje pateiktos sąvokų apibrėžtys, išskyrus apibrėžtį „jungiamoji linija“, kuri pakeičiama taip:

– „jungiamoji linija“ – perdavimo linija, kuri kerta ar driekiasi per valstybių narių sieną ir sujungia valstybių narių nacionalines perdavimo sistemas.“

12 Reglamento Nr. 714/2009 2 straipsnio 2 dalies c punkte „perkrova“ apibrėžiama kaip „situacija, kai jungiamoji linija, jungianti nacionalinius perdavimo tinklus, negali priimti visų fizinių srautų, atsirandančių dėl rinkos dalyvių reikalaujamos tarptautinės prekybos, nes trūksta atitinkamų jungiamųjų linijų ir (arba) nacionalinių perdavimo sistemų pajėgumų“.

13 Pagal šio reglamento 2 straipsnio 2 dalies g punktą „nauja jungiamoji linija“ apibrėžiama kaip jungiamoji linija, kurios tiesimas neužbaigtas iki 2003 m. rugpjūčio 4 d.

14 Reglamento Nr. 714/2009 14 straipsnio 1 ir 4 dalyse nustatyta:

„1. Tinklo operatorių taikomi prieigos prie tinklų mokesčiai turi būti skaidrūs, jais turi būti atsižvelgiama į tinklo saugumo poreikį ir jie turi atitikti faktines patirtas išlaidas, kiek jos atitinka veiksmingo ir struktūriškai palyginamo tinklo operatoriaus išlaidas, ir taikomi nediskriminuojant. Mokesčiai neturi būti siejami su atstumu.

<...>

4. Prieigos prie tinklo mokesčių nustatymas pagal šį straipsnį neturi įtakos mokesčiams už deklaruojamą eksportą ir deklaruojamą importą, kylantiems dėl 16 straipsnyje nurodyto perkrovos valdymo.“

15 Šio reglamento 16 straipsnyje „Perkrovos valdymo bendrieji principai“ nustatyta:

„1. Tinklo perkrovos problemos turi būti sprendžiamos nediskriminaciniais rinka paremtais sprendimais, teikiančiais efektyvius ekonominius signalus susijusiems rinkos dalyviams ir perdavimo sistemos operatoriams. Tinklo perkrovos problemas geriausia spręsti nuo sandorių nepriklausančiais metodais, t. y. tokiais metodais, kuriuos taikant nereikia rinktis tarp atskirų rinkos dalyvių sutarčių.

2. Sandorių apribojimo tvarka yra taikoma tik avariniais atvejais, kai perdavimo sistemos operatorius turi veikti operatyviai ir kai neįmanomas pakartotinis siuntimas arba prekių mainai. Bet kokia tokia tvarka taikoma nediskriminuojant.

Išskyrus *force majeure* atvejus, rinkos dalyviams, kuriems buvo skirti pajėgumai, už bet kokią apribojimą yra kompensuojama.

3. Laikantis saugaus tinklų eksploatavimo saugos standartų, rinkos dalyviams suteikiami didžiausi tinklų sujungimo ir (arba) perdavimo tinklų pajėgumai, kurie turi įtakos tarpvalstybiniais srautams.

4. Likus pakankamai laiko iki atitinkamo eksploatavimo laikotarpio, rinkos dalyviai praneša atitinkamiems perdavimo sistemos operatoriams, ar jie ketina naudotis paskirstytais pajėgumais. Visi paskirstyti pajėgumai, kuriais nebus naudojamas, viešu, skaidriu ir nediskriminaciniu būdu vėl paskiriami rinkai.

5. Perdavimo sistemos operatoriai, kiek tai techniškai įmanoma, nukreipia bet kurio energijos srauto pajėgumų galią priešinga kryptimi per perkrautą jungiamąją liniją, kad ta linija būtų išnaudota didžiausiu jos pajėgumu. Visiškai atsižvelgiant į tinklo saugumą, niekada negali būti atsisakoma perkrovą sumažinančių sandorių.

6. Visos pajamos iš jungiamųjų linijų paskirstymo naudojamos šiais tikslais:

- a) užtikrinti, kad paskirstytais pajėgumais iš tikrųjų būtų galima pasinaudoti; ir (arba)
- b) išlaikyti ar išplėsti tinklų sujungimo pajėgumus investicijomis į tinklą, visų pirma investicijomis į naujas jungiamąsias linijas.

Jeigu pajamų negalima veiksmingai panaudoti pirmos pastraipos a ir (arba) b punktuose nustatytiems tikslams, pritarus atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijoms jas galima panaudoti neviršijant didžiausios sumos, kurią turi nustatyti tos reguliavimo institucijos, kaip pajamas, į kurias turi atsižvelgti reguliavimo institucijos, tvirtindamos tinklo tarifų apskaičiavimo ir (arba) tinko tarifų nustatymo metodiką.

Likusi pajamų dalis pervedama į atskirą vidaus sąskaitos eilutę ir ten laikoma tol, kol ją galima išleisti pirmos pastraipos a ir (arba) b punktuose nustatytiems tikslams. Reguliavimo institucija informuoja Agentūrą apie antroje pastraipoje nurodytą pritarimą.“

16 Reglamento Nr. 714/2009 17 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Jeigu pateikiamas prašymas, naujoms nuolatinės srovės jungiamosioms linijoms tam tikrą ribotos trukmės laikotarpį gali būti netaikoma šio reglamento 16 straipsnio 6 dalis ir Direktyvos [2009/72] 9 bei 32 straipsniai ir 37 straipsnio 6 bei 10 dalys, jeigu laikomasi šių sąlygų:

- a) investicijos turi didinti konkurenciją elektros energijos tiekimo srityje;
- b) investavimo rizikos lygis yra toks, kad apskritai nebūtų investuojama, jeigu nebūtų suteikta išimtis;
- c) nuosavybės teisė į jungiamąją liniją turi priklausyti fiziniam ar juridiniam asmeniui, kuris bent dėl savo teisinės formos yra nepriklausomas nuo sistemos operatorių, kurių sistemose ta jungiamoji linija bus nutiesta;
- d) tos jungiamosios linijos naudotojai moka naudojimosi mokestį;
- e) iš dalies atvėrus rinką, kaip nurodyta 1996 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/92/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių [OL L 27, 1997, p. 20] 19 straipsnyje, jokia jungiamosios linijos kapitalo ar eksploatavimo sąnaudų dalis nebuvo atgauta iš jokios mokesčių, mokėtų už naudojimąsi jungiamąja linija sujungtomis perdavimo ar skirstymo sistemomis, dalies; ir
- f) išimtis negali turėti neigiamo poveikio konkurencijai ar elektros energijos vidaus rinkos arba reguliuojamos sistemos, su kuria jungiamoji linija sujungta, veiksmingam veikimui.

<...>

3. 1 dalis taip pat taikoma žymiai padidėjus turimų jungiamųjų linijų pajėgumui.“

17 Reglamento Nr. 714/2009 I priede „Gairės dėl turimų nacionalinių sistemų sujungimo perdavimo pajėgumų valdymo ir paskirstymo“, be kita ko, numatyta:

„1.7. <...> PSO [perdavimo sistemos operatoriai] neturi apriboti tinklų sujungimo pajėgumų siekdami išspręsti perkrovos problemą savo kontroliuojamoje teritorijoje, išskyrus esant pirmiau minėtoms priežastims ir eksploatavimo saugumo tikslais. <...>

<...>

2.1. Siekiant palengvinti veiksmingą tarpvalstybinę prekybą, perkrovos valdymo metodai orientuojami į rinką. Tuo tikslu pajėgumai paskirstomi tik naudojantis viešaisiais (pajėgumų) arba uždariaisiais (pajėgumų ir energijos) aukcionais. Tam pačiam tinklų sujungimui gali būti taikomi abu metodai. Prekiaujant keletą kartų per dieną, gali būti naudojamas nepertraukiama prekyba.

<...>

2.6. PSO nustato tinkamą pajėgumų paskirstymo skirtingais laikotarpiais struktūrą. <...>

<...>

3.1. Tinklų sujungimo pajėgumų paskirstymą koordinuoja ir įgyvendina susiję PSO, laikydamiesi bendrų paskirstymo procedūrų. <...>

<...>

5.2. PSO skelbia bendrą skirtingomis aplinkybėmis taikomo perkrovos valdymo metodo, kuriuo siekiama padidinti rinkai skirtus pajėgumus, apibūdinimą ir bendrą schemą tinklų sujungimo pajėgumui skirtingais laikotarpiais apskaičiuoti, remiantis elektrinėmis ir fizinėmis tinklo savybėmis. Tokią schemą tikrina atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijos.“

18 Šio priedo 6 punkte „Iš perkrovos gautų pajamų panaudojimas“ nustatyta:

„<...>

6.3. Iš perkrovos gautos pajamos yra paskirstomos tiems PSO, kurie dalyvavo veikloje pagal dalyvaujančių PSO nustatytus ir atitinkamų reguliavimo institucijų patikrintus kriterijus.

6.4. PSO iš anksto aiškiai nustato, kaip gali būti panaudojamos iš perkrovos gautos pajamos ir praneša, kaip jos buvo panaudotos. Reguliavimo institucijos tikrina, ar toks panaudojimas atitinka šį reglamentą ir tas gaires ir ar visa iš perkrovos gautų pajamų suma po tinklų sujungimo pajėgumų paskirstymo yra panaudota vienam ar daugiau iš trijų šio reglamento 16 straipsnio 6 dalyje nustatytų tikslų.

<...>

6.6. Pageidautina, kad iš perkrovos gautos pajamos būtų panaudotos investicijoms, kuriomis siekiama palaikyti arba padidinti tinklų sujungimo pajėgumus, skiriant jas konkrečioms iš anksto numatytiems projektams, kurie padės sumažinti esančią susijusią perkrovą ir kuriuos galima įgyvendinti per pagrįstą laikotarpį, pirmiausia leidimų išdavimo proceso prasme.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 19 *Baltic Cable* yra Švedijos bendrovė, kuri nuo 1994 m. turi ir eksploatuoja aukštos įtampos elektros liniją, užtikrinančią Švedijos ir Vokietijos elektros tinklų sujungimą.
- 20 2016 m. birželio 9 d. sprendimu *Ei*, remdamasi Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmą pastraipą, nurodė *Baltic Cable* perkrovos pajamas, t. y. pajamas, kurias ji gavo dėl minėtos jungiamosios linijos pajėgumo paskirstymo laikotarpiu nuo 2013 m. liepos 1 d. iki 2014 m. birželio 30 d. ir nuo 2014 m. liepos 1 d. iki 2015 m. birželio 30 d., įtraukti į atskirą vidaus apskaitos eilutę iki tol, kol jos galės būti panaudotos siekiant užtikrinti, kad paskirstytais pajėgumais iš tikrųjų būtų galima pasinaudoti ir (arba) išlaikyti ar padidinti jungiamųjų linijų pajėgumus investicijomis į tinklą, visų pirma investicijomis į naujas jungiamąsias linijas.
- 21 2017 m. lapkričio 2 d. sprendimu *Ei* atmetė pagal Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antrą pastraipą pateiktą *Baltic Cable* prašymą leisti panaudoti iš perkrovos gautas pajamas kaip pajamas, į kurias reguliavimo institucijos turi atsižvelgti, patvirtindamos prieigos prie sistemos tarifų apskaičiavimo metodą ir (arba) nustatydamos šiuos tarifus.
- 22 *Baltic Cable* pareiškė ieškinį dėl šių dviejų sprendimų *Förvaltningsrätten i Linköping* (Linšiopingo administracinis teismas, Švedija). Pirmiausia ji teigia, kad Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnis skirtas tik PSO, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2009/72 2 straipsnio 4 dalį, o ne įmonėms, kurios, kaip ir *Baltic Cable*, valdo tik jungiamąją liniją.
- 23 Subsidiariai *Baltic Cable* tvirtina, kad Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis turi būti aiškinama taip, kad tik jungiamąją liniją eksploatuojančios įmonės gali laisvai disponuoti visomis iš jungiamosios linijos, į kurią jos investavo, perkrovos gautomis pajamomis.
- 24 Bet kuriuo atveju šioms įmonėms turėtų būti leista naudoti iš perkrovos gautas pajamas pagal Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antrą pastraipą.

- 25 Galiausiai *Baltic Cable* tvirtina, kad atsižvelgiant į tai, jog jos iš perkrovos gautos pajamos sudaro apie 70 % jos pajamų, šio sprendimo 20 ir 21 punktuose minėti *Ei* sprendimai prieštarauja nuosavybės teisei. Minėtais sprendimais taip pat pažeidžiamas proporcingumo principas, nes jais neproporcingai keliamas pavojus *Baltic Cable* galimybei tęsti veiklą ir taip kenkiama Reglamentu Nr. 714/2009 siekiamiems veiksmingo jungiamosios linijos pajėgumų išsaugojimo tikslams, nors yra mažiau ribojančių priemonių pasiekti šiuos tikslus, pasinaudojant šio reglamento 16 straipsnio 6 dalies antroje pastraipoje numatytais galimybėmis. Galiausiai tais pačiais sprendimais buvo pažeistas teisėtų lūkesčių apsaugos principas, nes *Ei*, prieš tai priėmusi sprendimą dėl *Baltic Cable* pajamų viršutinės ribos, sutiko su tuo, kaip *Baltic Cable* ketino panaudoti iš perkrovos gautas pajamas.
- 26 *Ei* teigia, kad Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis taikoma bet kuriam asmeniui, iš perkrovos gaunančiam pajamų, todėl ši nuostata taikoma *Baltic Cable*, kiek tai susiję su iš perkrovos gautų pajamų panaudojimu.
- 27 Subsidiariai *Ei* tvirtina, kad jei Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis būtų taikoma tik PSO, *Baltic Cable* turi būti laikoma PSO.
- 28 Be to, ji teigia, kad *Baltic Cable* neturi tinklo mokesčius mokančių klientų, todėl jai negali būti taikomos Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antroje pastraipoje numatytos leidžiančios nukrypti nuostatos, kurios iš tiesų reiškia minėtų mokesčių sumažinimą.
- 29 Pripažindama, kad Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies taikymas *Baltic Cable* turėtų pasekmių, kurias būtų galima laikyti neproporcingomis, *Ei* mano, kad tai neleidžia taikyti šios nuostatos *contra legem*.
- 30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies formuluotę, jos taikymo sritis neapsiriboja vien PSO, nors negalima iš karto atmesti priešingo aiškinimo.
- 31 Be to, to teismo teigimu, iš Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos a ir b punktų aiškiai matyti, kad jungiamąją liniją eksploatuojanti įmonė negali panaudoti iš perkrovos gautų savo pajamų pelnui gauti. Tačiau platus tos nuostatos aiškinimas leistų minėtas pajamas naudoti šios jungiamosios linijos eksploatavimui ir priežiūrai.
- 32 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar pagal Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antrą pastraipą nacionalinei institucijai leidžiama leisti įmonei, kaip antai *Baltic Cable*, neturinčiai klientų, mokančių tinklo mokesčius, kurie gali būti sumažinti, naudoti iš perkrovos gautas pajamas kitiems tikslams, nei numatyti šio reglamento 16 straipsnio 6 dalies pirmoje pastraipoje.
- 33 Galiausiai, jeigu Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis būtų taikoma įmonei, kaip antai *Baltic Cable*, minėtas teismas kelia klausimą dėl šios nuostatos galiojimo atsižvelgiant į proporcingumo principą.
- 34 Šiomis aplinkybėmis manydamas, kad jo nagrinėjamoje byloje kyla Sąjungos teisės aiškinimo ir galiojimo klausimų, *Förvaltningsrätten i Linköping* (Linšiopingo administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis turi būti taikoma visais atvejais, kai asmuo gauna pajamų iš jungiamųjų linijų paskirstymo, neatsižvelgiant į aplinkybes, ar tik tais atvejais, kai pajamų gaunantis asmuo yra [PSO], kaip apibrėžta Direktyvos [2009/72] 2 straipsnio 4 dalyje?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta, kad Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis turi būti taikoma tik perdavimo sistemos operatoriams, ar tokiu atveju įmonė, kuri tik eksploatuoja jungiamąją liniją, yra perdavimo sistemos operatorius?
3. Jeigu į pirmąjį arba antrąjį klausimą būtų atsakyta, kad Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis turi būti taikoma įmonei, kuri eksploatuoja tik jungiamąją liniją, ar su jungiamosios linijos eksploatavimu ir priežiūra susijusios išlaidos bet kuriuo atveju gali būti laikomos investicijomis į tinklą, kuriomis siekiama išlaikyti arba padidinti perdavimo pajėgumus, kaip nurodyta Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos b punkte?
4. Jeigu į pirmąjį arba antrąjį klausimą būtų atsakyta, kad Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis turi būti taikoma įmonei, kuri eksploatuoja tik jungiamąją liniją, ar reguliavimo institucija pagal Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antrą pastraipą gali patvirtinti, kad įmonė, kuri eksploatuoja tik jungiamąją liniją ir kuri turi tarifų nustatymo metodiką, tačiau neturi vartotojų, tiesiogiai mokančių tinklo mokesčius (tarifus), kuriuos būtų galima sumažinti, iš jungiamųjų linijų paskirstymo gautas pajamas gali panaudoti pelnui gauti arba, jeigu atsakymas į trečiąjį klausimą būtų neigiamas, eksploatavimui ir priežiūrai?
5. Jeigu į pirmąjį arba antrąjį klausimą būtų atsakyta, kad Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis turi būti taikoma įmonei, kuri eksploatuoja tik jungiamąją liniją, o į trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus būtų atsakyta, kad įmonė negali panaudoti iš jungiamųjų linijų paskirstymo gautų pajamų eksploatavimui ar priežiūrai arba pelnui gauti, arba kad įmonė gali panaudoti pajamas eksploatavimui ar priežiūrai, tačiau ne tam, kad gautų pelną, ar tokiu atveju Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies taikymas įmonei, kuri eksploatuoja tik jungiamąją liniją, prieštarauja Sąjungos teisėje nustatytam proporcingumo principui arba bet kuriam kitam taikomam principui?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

- 35 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji taikoma įmonei, eksploatuojančiai tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją.
- 36 Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad perkrovos pajamos naudojamos siekiant užtikrinti, kad paskirstytais pajėgumais iš tikrųjų būtų galima pasinaudoti ir išlaikyti ar išplėsti jungiamųjų linijų pajėgumus investicijomis į tinklą, visų pirma investicijomis į naujas jungiamąsias linijas.
- 37 Kadangi šioje nuostatoje nepatikslinama, kokiems asmenims taikoma tokia pareiga, aiškinant minėtą nuostatą reikia atsižvelgti į jos kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 7 d. Sprendimo *VEMW ir kt.*, C-17/03, EU:C:2005:362, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 38 Kalbant apie Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies kontekstą, reikia pažymėti, kad beveik visose šio reglamento 16 straipsnio nuostatose, įskaitant jo 1 dalį, kuri dėl savo bendro turinio siejama su visomis šio 16 straipsnio nuostatomis, aiškiai kalbama apie PSO ir pabrėžiamos įvairios pareigos, kurias jie turi prisiimti už perkrovos valdymą, nes, kaip matyti iš Reglamento Nr. 714/2009 2 straipsnio 2 dalies c punkto, ši sąvoka apima tik atvejus, susijusius su tokia jungiamąja linija, kaip nurodyta šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje.

- 39 Vis dėlto Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies formuluotėje visiškai nenurodyta, kad ši nuostata neturėtų būti priskirta minėto 16 straipsnio bendrai struktūrai. Iš to darytina išvada, kad minėta nuostata taikoma tik PSO.
- 40 Ši aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 714/2009 I priedas „Gairės dėl turimų nacionalinių sistemų sujungimo perdavimo pajėgumų valdymo ir paskirstymo“, kurio nuostatose sistemingai daroma nuoroda į PSO. Konkrečiai kalbant, to priedo 1.7 punkte nustatyta, kad PSO neturi apriboti tinklų sujungimo pajėgumų, siekdami išspręsti perkrovos problemą savo kontroliuojamoje teritorijoje, o šio priedo 5.2 punkte nustatyta, kad PSO skelbia bendrą skirtingomis aplinkybėmis taikomo perkrovos valdymo metodo, kuriuo siekiama padidinti rinkai skirtus pajėgumus, apibūdinimą ir bendrą schemą tinklų sujungimo pajėgumui skirtingais laikotarpiais apskaičiuoti. Iš minėto priedo 1.7, 2.6 ir 3.1 punktų taip pat matyti, kad PSO yra atsakingi už pajėgumų paskirstymą jungiamųjų linijų lygmeniu.
- 41 Darytina išvada, kad, kaip, beje, patvirtina Direktyvos 2009/72 12 straipsnio h punktas, 13 straipsnio 4 dalis ir 37 straipsnio 3 dalies f punktas, iš perkrovos gautas pajamas surenka PSO, kurie turi jas naudoti pagal Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalį.
- 42 Tokiomis aplinkybėmis reikia išnagrinėti, ar PSO sąvoka, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 714/2009, apima įmones, eksploatuojančias tik jungiamąją liniją.
- 43 Šiuo klausimu pirmiausia, kiek tai susiję su jungiamosios linijos sąvoka, pažymėtina, kad Reglamento Nr. 714/2009 2 straipsnio 1 dalyje ji apibrėžiama, be kita ko, kaip „perdavimo linija“, jungianti „valstybių narių nacionalines perdavimo sistemas“. Darytina išvada, kad, kiek tai susiję su elektros energijos perdavimu, reglamente daromas skirtumas tarp jungiamųjų linijų ir sistemų; pirmosios reiškia ne „sistemą“, bet perdavimo „liniją“.
- 44 Be to, pagal Direktyvos 2009/72 2 straipsnio 4 dalį, kuri pagal Reglamento Nr. 714/2009 2 straipsnio 1 dalį taikoma šio reglamento tikslais, PSO – fizinis ar juridinis asmuo, atsakingas už perdavimo sistemos eksploatavimą ir techninės priežiūros užtikrinimą, ir, jei būtina, už jos plėtrą konkrečioje teritorijoje ir tam tikrais atvejais – už jos sujungimą su kitomis sistemomis, taip pat už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis sistemos pajėgumas pagrįstiems elektros energijos perdavimo poreikiams tenkinti.
- 45 Iš to matyti, kad PSO sąvoka apima asmenį, kuris atsakingas, be kita ko, ne tik už perdavimo sistemos, bet ir, nelygu atvejis, už vienos ar daugiau jungiamųjų linijų eksploatavimą ir priežiūrą.
- 46 Galiausiai, atsižvelgiant į Direktyvos 2009/72 2 straipsnio 4 dalies formuluotę, matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai nenumatė atvejo, kai PSO eksploatuoja tik „perdavimo liniją“, t. y. jungiamąją liniją. Vis dėlto niekas neleidžia manyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino neįtraukti operatoriaus, kuris valdo ir prižiūri tik vieną ar kelias jungiamąsias linijas, į PSO sąvoką, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą ir Reglamentą Nr. 714/2009.
- 47 Iš tiesų visų pirma reikia pažymėti, kad PSO apibrėžime, primintame šio sprendimo 44 punkte, akcentuojama atitinkamo asmens atsakomybė už infrastruktūros, leidžiančios perduoti elektros energiją, eksploatavimą, priežiūrą ir prireikus plėtrą, tačiau nesvarbu, ar ji yra „sistema“, ar „linija“.
- 48 Be to, Reglamento Nr. 714/2009 17 straipsnio, kuriame numatyta nuo šio reglamento 16 straipsnio 6 dalies leidžianti nukrypti nuostata naujų jungiamųjų linijų atveju, 1 dalies c punkte nustatyta, jog tam, kad galėtų būti taikoma tokia išimtis, nuosavybės teisė į tam tikrą jungiamąją liniją turi priklausyti fiziniam ar juridiniam asmeniui, kuris yra nepriklausomas nuo PSO, kurių sistemose ta jungiamoji linija bus nutiesta. Iš 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1228/2003 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų (OL L 176, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 175), kuris buvo panaikintas ir pakeistas Reglamentu Nr. 714/2009, parengiamųjų darbų, visų pirma iš pakeisto iš dalies pasiūlymo

dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų (COM (2002) 304 *final*), matyti, kad ši nuostata taikoma jungiamosioms linijoms, už kurias investuotojai negali tikėtis mokesčių už tinklą, sujungtą su jungiamąja linija, naudojimą.

- 49 Darytina išvada, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas neišvengiamai rėmėsi prielaida, jog į Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies taikymo sritį patenka įmonės, eksploatuojančios tik jungiamąją liniją.
- 50 Galiausiai veikla, kuria siekiama tik eksploatuoti ir prižiūrėti jungiamąją liniją, yra tarpvalstybinių elektros energijos mainų dalis, todėl gali pagerinti konkurenciją elektros energijos vidaus rinkoje. Taigi tokios veiklos neįtraukimas į PSO sąvoką prieštarautų Reglamento Nr. 714/2009 tikslui, apibrėžtam jo 1 straipsnio a punkte.
- 51 Remiantis tuo darytina išvada, kad PSO sąvoka, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 714/2009, apima įmones, eksploatuojančias tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją.
- 52 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji taikoma įmonei, eksploatuojančiai tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją.

Dėl trečiojo klausimo

- 53 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis turi būti aiškinama taip, kad kai PSO eksploatuoja tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją, jos eksploatavimo ir priežiūros sąnaudos gali būti laikomos investicijomis į sistemą, skirtomis jungiamosios linijos pajėgumams išlaikyti ar padidinti, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 16 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos b punktą.
- 54 Visų pirma reikia priminti, kad, kaip matyti iš Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio pavadinimo, šio straipsnio nuostatose įtvirtintos taisyklės, susijusios su perkrovos valdymu.
- 55 Savo ruožtu perkrovos sąvoka Reglamento Nr. 714/2009 2 straipsnio 2 dalies c punkte apibrėžta kaip situacija, kai trūksta atitinkamų jungiamųjų linijų ir (arba) perdavimo sistemų pajėgumų.
- 56 Atsižvelgiant į tai, Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalyje reglamentuojamos „pajamos iš jungiamųjų linijų paskirstymo“.
- 57 Kaip matyti iš Reglamento Nr. 714/2009 1 straipsnio a punkto, minėtam jungiamosios linijos pajėgumų paskirstymui taikomi suderinti principai, kad būtų galima nustatyti sąžiningas tarpvalstybinių elektros energijos mainų taisykles, taip padidinant konkurenciją elektros energijos vidaus rinkoje. Pagal šio reglamento I priedo 2.1 punktą šie pajėgumai paskirstomi rengiant viešuosius aukcionus.
- 58 Kartu skaitant visas šio sprendimo 54–57 punktuose minėtas nuostatas matyti, kad kuo mažiau turimų aptariamų jungiamosios linijos pajėgumų pakanka, palyginti su paklausa, tuo labiau Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalyje nurodytos pajamos gali būti reikšmingos atitinkamam PSO. Todėl, kaip išvados 43 punkte pažymėjo generalinis advokatas, PSO iš principo neturi ekonominės paskatos mažinti perkrovą.
- 59 Siekiant sumažinti ar bent jau apriboti perkrovos apimtį, Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmoje pastraipoje reikalaujama, kad šios pajamos būtų naudojamos, kaip nurodyta a punkte, siekiant užtikrinti, kad paskirstytais pajėgumais iš tikrųjų būtų galima pasinaudoti ir (arba), kaip nurodyta b punkte, siekiant išlaikyti ar išplėsti jungiamosios linijos pajėgumus investicijomis į tinklą, visų pirma investicijomis į naujas jungiamąsias linijas.

- 60 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai klausia dėl Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos b punkto taikymo srities.
- 61 Kaip matyti iš šios nuostatos formuluotės, Sąjungos teisės aktų leidėjas pabrėžė būtinybę, kad šioje nuostatoje nurodytos pajamos, įskaitant skirtas esamoms jungiamosioms linijoms prižiūrėti, būtų „investicijos“, nesvarbu, ar tai būtų investicijos, leidžiančios padidinti jungiamosios linijos pajėgumus, ar investicijos, leidžiančios juos išlaikyti. Šiuo klausimu Reglamento Nr. 714/2009 I priedo 6.6 punkte nustatyta, kad pageidautina, kad iš perkrovos gautos pajamos būtų panaudotos investicijoms, skiriant jas konkrečioms iš anksto numatytiems projektams, kurie padės sumažinti esančią susijusią perkrovą ir kuriuos galima įgyvendinti per pagrįstą laikotarpį, pirmiausia leidimų išdavimo proceso prasme.
- 62 Taigi jungiamosios linijos eksploatacijos ir priežiūros sąnaudos, kadangi jos nėra tokios investicijos, nepatenka į Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos b punkto taikymo sritį.
- 63 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmosios pastraipos b punktas turi būti aiškinamas taip, kad kai PSO eksploatuoja tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją, jos eksploatavimo ir priežiūros sąnaudos negali būti laikomos investicijomis į sistemą, skirtomis jungiamosios linijos pajėgumams išlaikyti ar padidinti, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

Dėl ketvirtąjo klausimo

- 64 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad taikydama šią nuostatą PSO, kuris eksploatuoja tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją, nacionalinė reguliavimo institucija gali leisti tokiam PSO iš perkrovos gautas pajamas panaudoti pelnei gauti arba minėtai jungiamajai linijai eksploatuoti ar prižiūrėti.
- 65 Pagal Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antrą pastraipą iš perkrovos gautas pajamas, kurių negalima veiksmingai panaudoti siekiant užtikrinti, kad paskirstytais pajėgumais iš tikrųjų būtų galima pasinaudoti, ir (arba) išlaikyti ar padidinti jungiamosios linijos pajėgumus investicijomis į tinklą, visų pirma investicijomis į naujas jungiamąsias linijas, pritarus atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijoms ir neviršijant didžiausios sumos, kurią turi nustatyti tos reguliavimo institucijos, galima panaudoti kaip pajamas, į kurias turi atsižvelgti minėtos institucijos, tvirtindamos prieigos prie sistemos tarifų apskaičiavimo ir (arba) sistemos tarifų nustatymo metodiką.
- 66 Šiuo klausimu visų pirma reikia pažymėti, kad, priešingai nei vien už jungiamąją liniją atsakingi PSO, PSO, kurie tuo pačiu metu eksploatuoja jungiamąją liniją ir perdavimo sistemą, kaip matyti iš pačios Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos b punkto formuluotės, turi galimybę investuoti ne tik į šią jungiamąją liniją ir (arba) į naujas jungiamąsias linijas, bet ir į pačią perdavimo sistemą, nes, kaip matyti iš Reglamento Nr. 714/2009 2 straipsnio 2 dalies c punkto formuluotės, dėl šio tinklo gali kilti perkrovos problemų, kurias lemia jo pajėgumų trūkumas.
- 67 Be to, skirtingai nei PSO, kurie eksploatuoja tik jungiamąją liniją, PSO, kurie eksploatuoja ir perdavimo sistemą, pagal Reglamento Nr. 714/2009 14 straipsnį renka prieigos prie šios sistemos mokesčius, kurie, kaip matyti iš Reglamento Nr. 714/2009 17 straipsnio 1 dalies e punkto, leidžia padengti jiems tenkančias jungiamosios linijos eksploatavimo ir priežiūros sąnaudas. Be to, dėl šių mokesčių juos surenkantys PSO gali vykdyti savo veiklą pelningai.

- 68 Galiausiai Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antroje pastraipoje tam tikromis sąlygomis leidžiama PSO naudoti jų iš perkrovos gautas pajamas tam, kad būtų sumažintas prieigos prie sistemos mokesčių dydis. Kadangi PSO neeksploatuoja jokios perdavimo sistemos, todėl nerenka tokių mokesčių, vien jungiamąją liniją eksploatuojantys PSO negali panaudoti savo iš perkrovos gautų pajamų Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antroje pastraipoje numatytais tikslais.
- 69 Siekiant nustatyti šio sprendimo 66–68 punktuose išdėstytų skirtumų pasekmes, pirmiausia reikia atsižvelgti į Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 1 dalį, pagal kurią, be kita ko, sistemos perkrovos problemos turi būti sprendžiamos „nediskriminaciniais sprendimais“. Ši nuostata atspindi bendrąjį nediskriminavimo principą, įtvirtintą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnyje.
- 70 Taigi Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalį reikia aiškinti atsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalį ir minėtą principą, siekiant užtikrinti, kad taikant minėtą 6 dalį PSO, eksploatuojantys tik jungiamąją liniją, nebūtų diskriminuojami, palyginti su PSO, kurie, be to, valdo perdavimo sistemą.
- 71 Antra, reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis turi būti aiškinama atsižvelgiant į šio reglamento 21 konstatuojamąją dalį, pagal kurią leidžiama nukrypti nuo taisyklių, susijusių su iš perkrovos gautų pajamų naudojimu, jei tai pateisinama konkrečiu aptariamų jungiamosios linijos pobūdžiu.
- 72 Šiuo klausimu pagal Reglamento Nr. 714/2009 17 straipsnį leidžiama taikyti nuo šio reglamento 16 straipsnio 6 dalies leidžiančią nukrypti nuostatą naujoms jungiamosioms linijoms, tačiau reikalaujama, kad šiuo tikslu būtų įvykdytos kelios konkrečios sąlygos, įskaitant minėto reglamento 17 straipsnio 1 dalies c punkte numatytą sąlygą, pagal kurią nagrinėjama jungiamoji linija turi būti fizinio ar juridinio asmens, kuris yra nepriklausomas nuo PSO, kurių sistemose ta jungiamoji linija bus nutiesta, nuosavybė.
- 73 Taip Sąjungos teisės aktų leidėjas, kiek tai susiję su naujomis jungiamosiomis linijomis, siekė sušvelninti iš Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos b punkto kylančių įpareigojimų apimtį, be kita ko, tuo atveju, kai jungiamąją liniją valdo PSO, nepriklausomas nuo jų, kurie valdo su šia jungiamąja linija sujungtas sistemas.
- 74 Be to, Reglamento Nr. 714/2009 17 straipsnio 3 dalis, pagal kurią šio straipsnio 1 dalis taikoma gerokai padidėjus turimų jungiamųjų linijų pajėgumui, reiškia, kad aplinkybė, jog atitinkama jungiamoji linija yra PSO, nepriklausomo nuo jų, kurių sistemos yra sujungtos su šia jungiamąja linija, nuosavybė, taip pat svarbi tam, kad būtų nukrypta nuo šio reglamento 16 straipsnio 6 dalyje numatytų taisyklių, susijusių su iš perkrovos gautų pajamų, kiek tai susiję su esamomis jungiamosiomis linijomis, naudojimu.
- 75 Trečia, Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad perkrovos problemos būtų sprendžiamos „rinka paremtais“ sprendimais.
- 76 Direktyvos 2009/72 12 straipsnio a punkte, be kita ko, numatyta, kad kiekvienas PSO turi galėti vykdyti savo veiklą „ekonominėmis [ekonomiškai palankiomis] sąlygomis“.
- 77 Vis dėlto dėl šio sprendimo 66–68 punktuose nurodytų skirtumų tarp PSO, kuris vienu metu eksploatuoja ir perdavimo sistemą, ir jungiamąją liniją, ir to, kuris eksploatuoja tik jungiamąją liniją, prie šios antros kategorijos priskiriami PSO atsiduria padėtyje, kai jų iš perkrovos gautos pajamos, kaip nustatyta Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antroje pastraipoje, negali būti veiksmingai naudojamos tos pačios 6 dalies a ir (arba) b punkto pirmoje pastraipoje nurodytais tikslais, nes visų minėtų pajamų panaudojimas šiais tikslais lemtų tai, kad minėti PSO negalėtų vykdyti savo veiklos ekonominėmis sąlygomis, nes negalėtų padengti jungiamosios linijos eksploatavimo ir priežiūros išlaidų ir gauti atitinkamo pelno.

- 78 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 69–77 punktuose, nacionalinės reguliavimo institucijos, kurios, kaip matyti iš Reglamento Nr. 714/2009 24 konstatuojamosios dalies, vaidina esminį vaidmenį, kai prisideda prie sklandaus elektros energijos vidaus rinkos veikimo, taikydamos šio reglamento 16 straipsnio 6 dalies antrą pastraipą PSO, eksploatuojantiems tik jungiamąją liniją, turi suteikti galimybę PSO vykdyti veiklą ekonominėmis sąlygomis, atitinkančiomis elektros energijos perdavimo rinkos sąlygas, įskaitant atitinkamo pelno gavimą, tam, kad visų pirma būtų išvengta jų diskriminacijos kitų aptariamų PSO atžvilgiu. Jeigu tai būtina šiems tikslams, minėta institucija, nukrypdamą nuo Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmoje pastraipoje numatytų nuostatų, turi leisti minėtam PSO naudoti dalį iš perkrovos gautų pajamų tam, kad būtų padengtos sąnaudos, susijusios su jungiamosios linijos eksploatavimu ir priežiūra, ir gauti atitinkamą pelną iš savo veiklos.
- 79 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad taikydama šią nuostatą PSO, kuris eksploatuoja tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją, nacionalinė reguliavimo institucija turi leisti tam PSO iš perkrovos gautas pajamas panaudoti pelnui gauti arba minėtai jungiamajai linijai eksploatuoti ar prižiūrėti tam, kad būtų išvengta jo diskriminacijos, palyginti su kitais suinteresuotais PSO, ir būtų užtikrinta galimybė jam vykdyti veiklą ekonomiškai palankiomis sąlygomis, įskaitant atitinkamo pelno gavimą.

Dėl penktojo klausimo

- 80 Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar šiame klausime nurodytomis sąlygomis ir tuo atveju, jei Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalis taikoma PSO, eksploatuojantiems tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją, ši nuostata turi būti laikoma prieštaraujanti proporcingumo principui ar bet kuriam kitam bendrajam Sąjungos teisės principui.
- 81 Iš šio klausimo formuluotės matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas jį pateikė tik tuo atveju, jei atsakymai į pirmesnius klausimus reikštų, kad toks PSO neturi teisės naudoti iš perkrovos gautų pajamų savo eksploatavimo ir priežiūros sąnaudoms padengti ir (arba) pelnui gauti.
- 82 Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo atsakymus į pirmąjį–ketvirtąjį klausimus, į penktąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 83 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003, 16 straipsnio 6 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji taikoma įmonei, eksploatuojančiai tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją.**

2. Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies pirmosios pastraipos b punktas turi būti aiškinamas taip, kad kai perdavimo sistemos operatorius (PSO) eksploatuoja tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją, jos eksploatavimo ir priežiūros sąnaudos negali būti laikomos investicijomis į sistemą, skirtomis jungiamosios linijos pajėgumams išlaikyti ar padidinti, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.
3. Reglamento Nr. 714/2009 16 straipsnio 6 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad taikydama šią nuostatą perdavimo sistemos operatoriui (PSO), kuris eksploatuoja tik tarpvalstybinę jungiamąją liniją, nacionalinė reguliavimo institucija turi leisti minėtam PSO iš perkrovos gautas pajamas panaudoti pelnui gauti arba minėtai jungiamajai linijai eksploatuoti ar prižiūrėti tam, kad būtų išvengta jo diskriminacijos, palyginti su kitais suinteresuotais PSO, ir būtų užtikrinta galimybė jam vykdyti veiklą ekonomiškai palankiomis sąlygomis, įskaitant atitinkamo pelno gavimą.

Parašai.